

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 1
Relationships between school and community affect the effectiveness of
educational institution administration Under the Phatthalung Primary
Educational Service Area Office 1

มารุต ศรีอ้วน

Marut Sriouan

จรัส อติวิทยาภรณ์

Jarus Atiwittayaporn

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

Thodsaphon.mak033@hu.ac.th

Received: 14 February 2025; Revised: 28 April 2025; Accepted: 28 April 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 297 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน ซึ่งมีขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นจึงทำการคัดเลือกผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.58$) รองลงมา คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.56$) และน้อยที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.75$ และ 0.68) 2) ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.64$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.74$) และน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียน

ให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X}=3.93$, $SD=0.75$) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง ($r_{xy}=0.775$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน, ชุมชน, ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of This research was to study 1) the level of relationship between schools and communities, 2) the level of effectiveness of educational institution administration, and 3) the relationships between school and community affects the effectiveness of educational institution administration under the phatthalung primary educational service area office 1. The sample group was school administrators under the phatthalung primary educational service area office 1, academic year 2023, totaling 297 people, and the sampling method was proportionate stratified random sampling, which has the size of the school as the stratum of division. After that, the school administrators and teachers in the school were selected using the simple random sampling. The instruments of research used were questionnaires. The Statistics used for data analysis were Frequency, percentage, mean, SD, and Pearson Product - Moment Correlation Coefficient.

The research results found that 1) the relationship between schools and communities of educational institutions was the high level of appropriateness ($\bar{X}=4.18$, $SD=0.53$), the community service had the highest mean ($\bar{X}=4.35$, $SD=0.58$), followed by the community participation ($\bar{X}=4.29$, $SD=0.56$), and the least of support for school activities and public relations between the community and schools ($\bar{X}=4.14$, $SD=0.75$ and 0.68). 2) The results of the effectiveness of the administration of educational institutions, found that the high level of appropriateness ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.52$). the ability to produce students with higher academic achievement had the highest mean ($\bar{X}=4.23$, $SD=0.64$), followed by the ability to solve problems within the educational institution ($\bar{X}=4.12$, $SD=0.74$), and least the ability to develop students with positive attitudes ($\bar{X}=3.93$, $SD=0.75$), and 3) The results of the relationship between the school and the community and the effectiveness of the administration of the educational institution under the phatthalung primary educational service area office 1, found that there was a relationship in the same direction at a high level ($r_{xy}=0.775$) with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: School-community relationship, school administration effectiveness

บทนำ

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาโดยตลอดทศวรรษที่ผ่านมาจึงได้มีความพยายามปฏิรูปการศึกษาขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ ได้นำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนคือการมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัตเพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา 2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา 3) คุณภาพการศึกษา 4) ประสิทธิภาพ และ 5) ตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (กนกวรรณ สุภาราญ, 2565)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตาม มาตรา 23 (3) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่าต้องเน้น กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการในเรื่องความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญา ไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตรา 26 ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนทั้งสิ้น เช่น การขาดเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองมีเวลาให้กับบุตรหลานน้อย การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนลดน้อยลง เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ ในส่วนของโรงเรียนเองก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับอัตราครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียน ต้องจ้างครูมาช่วยดูแลนักเรียนชั้นระดับอนุบาล จำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะงบประมาณมีจำนวนจำกัดจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสนับสนุนให้โรงเรียนมีบทบาทในการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน (ศุภรัตน์ ปึงข้อ, 2558)

สถานศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ทำหน้าที่หลักในการให้การศึกษาอบรมอย่างเป็นระบบแก่นักเรียนเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม สถานศึกษาจะทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนได้ครบทุกสิ่งทุกอย่างนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ การศึกษาเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ประสบการณ์ที่นักเรียนควรได้รับมิใช่มียู่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น ยังมีอยู่ในที่อื่น ๆ ในชุมชนอีกมาก ชุมชนจึงมีส่วนให้ประสบการณ์ที่เป็นรากฐานทางขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และเจตคติแก่นักเรียน ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการของชุมชนและเหมาะสมกับสภาพทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม สถานศึกษาต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และทำประโยชน์ให้กับชุมชน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยพัฒนากิจกรรมของ

โรงเรียนด้วย ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง
ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนที่มีคุณภาพ แนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และการประสานระหว่าง
ส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในความร่วมมือและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติและสร้างความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ครอบครัวและชุมชนได้อย่างยั่งยืน
บริบทของชุมชนที่รายล้อมโรงเรียนและที่อยู่อาศัยของนักเรียน ล้วนส่งผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการการ
เรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น รวมทั้งการปรับสภาพแวดล้อมหรือชุมชนซึ่งมีอิทธิพลอย่างสูงต่อนักเรียนจะช่วยให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนและพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาของนักเรียนในระยะยาวได้ เช่น การจัดสรร
พื้นที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือห้องสมุดชุมชนโดยได้รับหนังสือจากโรงเรียนและผู้สนับสนุนในท้องถิ่นเพื่อให้เด็ก
และเยาวชนได้เข้ามาอ่านหนังสือ ทำการบ้านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ,
2546)

ปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 จากแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1
ปี พ.ศ. 2566 พบว่า ส่วนมากทั้งผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
และค่อนข้างน้อย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นหน้าที่อันสำคัญอย่างหนึ่งของ
ผู้บริหาร โดยเฉพาะในปัจจุบันโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียนไม่ว่าจะ
เป็นด้านอาคารสถานที่หรือกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพยายามจัดการศึกษาให้
ประชาชนเห็นความสำคัญ และเข้ามามีบทบาท ในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน โดยจัดกระบวนการใน
การวางแผน ควบคุม ประสานงาน จัดบุคลากรและเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน สร้าง
ความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและทางโรงเรียน ก็เข้า
ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วย นอกจากนี้บางครั้งก็มีการปะทะกระทั่งกันของโรงเรียนและคนในชุมชน
เช่น การขอเข้าใช้สถานที่ภายในโรงเรียนโดยไม่ขออนุญาตอย่างเป็นทางการ ทำให้บางครั้งความสัมพันธ์อาจไม่
ราบรื่น ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพัฒนา
ชุมชนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการปกครองที่สำคัญที่สุดก็คือ
สถานศึกษา ได้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตของชุมชน รู้จักใช้ทรัพยากรของชุมชน ให้เป็น
ประโยชน์ทั้งในด้านการดำรงชีวิตของตน และการแก้ไขปัญหาของชุมชนมีความตระหนักถึงความสำคัญของ
ชุมชนต่อการดำรงชีวิตของตนเองและของชุมชน (ไกรพล คำนาค, 2561)

ทั้งนี้โดยทั่วไปมีลักษณะที่ยังมิได้ปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวาง ให้ครอบคลุมกิจกรรม
การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ การประสานสัมพันธ์ การให้บริการ และการเข้าร่วมกับชุมชน การ
ดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่เป็นระบบ เช่น ไม่มีสื่อเชื่อมความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงานกับชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับการ
ปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนได้มีผู้วิจัยพบว่า คณะครูและผู้บริหาร
โรงเรียนยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่
คุณธรรมตามกรอบของนโยบาย มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
ให้แก่ผู้เรียน มีการประสานงานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อมุ่งพัฒนาสถานศึกษา ให้บริการและพัฒนา
การศึกษาโดยสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ดังนั้นการให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วน
ร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูในโรงเรียนฝ่ายเดียว โรงเรียนจึงต้องร่วมมือกับ

ชุมชน ให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนในข้างต้นนั้นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนที่มีคุณภาพ เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารและครูผู้สอน ในการที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ และวางแผนความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุงเขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุงเขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุงเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุงเขต 1 นี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุงเขต 1 อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัด พัทลุง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 แบ่งออกเป็น 3 ขนาดสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 325 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 865 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 125 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,315 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 โดยมีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของเครจซี่และมอร์แกน ซึ่งตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร เช่นเดียวกันและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 297 คน และดำเนินการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขนาดของ

สถานศึกษาเป็นขั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นจึงทำการคัดเลือกผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2566

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ที่มาและลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือการวิจัยจาก หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีลักษณะ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติ ในการคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ซึ่ง เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ สถานศึกษา และตัวแปรประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โดยมีเกณฑ์คะแนนเฉลียดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรี สะอาด, 2560) ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอบถามไปในแบบสอบถาม

3.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2. สร้าง แบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัย สอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โดยแนวคิดปัจจัย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้มาจากการสังเคราะห์ ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง 3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณา ตรวจสอบโครงสร้าง คำถาม การใช้ภาษาและความครอบคลุมในเนื้อหาสาระแล้วนำเสนอแนะมาปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสม 4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาดำเนินการเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามแล้วนำมาหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามในแต่ละข้อ มีค่า IOC ควรมีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 แสดงว่าสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลได้ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2560) 5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง 6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา

วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปจึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2564) 7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 2. ขออนุญาตรับรองการทำวิจัยเพื่อเสนอคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3. ผู้วิจัยดำเนินงานประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนเพื่อส่งแบบฟอร์มในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านลิงค์ของ Google form ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม 4. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามผ่านลิงค์ของ Google form ไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของในโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่ไปกับการบรรยาย 3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่ไปกับการบรรยาย 4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ 1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 คือ เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์สถิติอนุมานหรือสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านการให้บริการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และน้อยที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ตามลำดับ

ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านการให้บริการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และน้อยที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุภา ททรัพย์มี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มีการจัดระบบงานธุรการให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีการนำข้อมูล และสารสนเทศที่ดีมาใช้ในการตัดสินใจในกระบวนการบริหารมีการประสานงานกับเครือข่าย การศึกษาเพื่อความร่วมมือช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงานการศึกษา มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสูงขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก และส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ร้อยละ 54

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 พบว่า ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับชุมชนในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการสนับสนุนการศึกษา การจัดตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และการที่โรงเรียนมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชนอยู่เป็นประจำเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา

2) จากการศึกษาประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 พบว่า ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ดังนั้น ควรมีการให้ความสำคัญในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน โดยทั้ง 4 ด้านจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

4) ผู้บริหารควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนงานในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ให้มีความเหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ตลอดจนสามารถควบคุมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะของการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยในเชิงปริมาณเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

2) ควรวิจัยในประเด็นการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนเพื่อเป็นแนวทางมาประยุกต์ใช้ในการร่วมกันพัฒนาความสัมพันธ์อันดีและส่งผลให้การมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา

3) ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา เพื่อสามารถนำผลที่ได้มาต่อยอดในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุภาราญ. (2565). ทำไมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและโรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียน. เรียกใช้เมื่อ 25 มกราคม 2567 จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/425>.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2562). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จารุภา ทรัพย์มี. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2564). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ศุภรัตน์ ปึ้งข้อ. (2558). สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.